

Uzakdoğu 'da savaş çanları çalıyor

Obama döneminde sistemli bir biçimde kızıştıırılan Kuzey Kore ABD gerilimi bu yılın başında Trump'ın iktidarıyla iyice ayyuka çıktı. Karşılıklı tatbikatların, nükleer denemelerin ve füze atışlarının artarak devam ettiği Uzakdoğu, savaşa hiç olmadığı kadar yakın. Bu gerilimin bir deprem gibi patlaması birçok politik ve iktisadi yapının çöküşünün başlangıcı olabilir.

Bu gerilimin zamanlamasını ve nedenini anlamak için ABD iç siyasetinin irdelenmesinden başlamamız gerekiyor. Ne de olsa dış politika, iç politikanın devamıdır.

Kutuplaşmış, kriz içinde bir ülke: ABD

Trump, ABD devlet kurumlarının bizzat kendisi tarafından (hukuk, medya, istihbarat) kısıpaca alındı. Tüm danışmanları ya istifa etti ya da el çektilirdi. Seçim öncesi vaat ettiği ithal ürünlere vergi getirilmesi, Obama sağlık sisteminin kaldırılması, yükselecek gümrük duvarları... vb. politikalarının

hiçbirini hayata geçiremedi. Fakat bu durum Trump'ın seçilmesini sağlayan emperyalizmin büyük politik ve iktisadi krizinin bittiği anlamına gelmiyor. Trump'ı iktidara taşıyan neoliberalizmden sağdan kopuş olarak ifade ettiğimiz bu politik yönelime bizzat emperyalizm tarafından ket vurulmuş durumda. Kapitalizmi ileriye taşıyamayacak ve onun krizine çare olamayacak olan bu politik yönelim şimdilik rafa kaldırıldı gibi gözüküyor. Şimdilik diyoruz çünkü bu süreç ABD orta sınıfının radikalleşme düzeyiyle ilintili.

Emperyal zenginlikten aldıkları pay düştükçe içinde buldukları krizin sorumlusu olarak "diğerlerini" (siyahiler, latinler, göçmenler, mücadele eden işçiler) gören öfkeli orta sınıflar "büyük ve güçlü ABD" özlemlerini Trump ile ararken aradıkları kanı Uzakdoğu'nun küçük ülkesi Kuzey Kore'de bulmuş olabilirler.

Kuzey Kore, kapana sıkışmış Trump'ın kendini kanıtlayacağı bir alan işlevi görürken aynı zamanda krizde olan ve itibarını kaybetmiş emperyalizmin, kendisine kafa tutanlara neler yapabileceğinin bir örneğini oluşturabilir. Yani emperyalizmin çıkarları ile Trump'ın çıkarları Uzakdoğu'daki olası bir şiddet sarmalında kesişiyor. Fakat çizdiğimiz bu şema çok yüzeysel ve sadece ana gövdeyi oluşturuyor olsa da yan dalları ve olasılıklarıyla birlikte fazlasıyla karmaşık bir politik süreci beraberinde getiriyor.

Irak ve Afganistan savaşlarından çıkarılan derslerle başlatılan yumuşak güç stratejisi hâlâ bir şekilde devam etse de (Suriye bunun bir örneğidir) son demlerini yaşadığı çok açık. ABD kendi iç çelişkilerini, etnik ayrışmalarını ve kutuplaşmalarının çözümünü dışarıda aradığı bir döneme daha Obama başkanlığında girmişti. Askeri güçlerin Ortadoğu'dan Asya-Pasifik'e kaydırılması böyle bir stratejinin sonucuydu. Yani kriz tüm çıplaklığıyla devam ediyor ve çözüm, şiddet ve yıkım dışında emperyalizme gittikçe gözükmemeye başlıyor.

Sessiz ve derinden gelen Çin

Kuzey Kore'nin yapabileceği hamlelere değinmeden önce Çin-ABD ilişkilerine değinmek gerek. 1945'ten 2001'e %3.5 ortalamayla büyüyen ABD, Çin'in 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmasından beri %1.8 ortalamayla büyümekte. 0 günden beri de ABD'nin en fazla ticaret açığı verdiği ülke Çin. 2015 verileriyle açıklarsak, ABD'nin Çin'e sattığı toplam ihracat değeri 116,2 milyar dolar iken Çin'in ABD'ye sattığı toplam ihracat değeri ise 481,9 milyar dolar. Aradaki büyük fark, ABD aleyhine bir dış ticaret problemi yaratıyor.

ABD için Çin'den kaynaklanan bir başka problem ise Çin'in büyüyen ekonomisiyle montaj sektörünü küçültülerek kendi teknoloji ve sanayi alt yapısının güçlendirilmesine odaklanmış oluşu. ABD'den Çin'e giden ve orada işlenip ABD'ye geri dönen mallarda azalmaya yol açacak bu durumun artığın çoğunluğunu alan ABD'li tekellerde kâr oranı problemi yaşatacak olması. Çin'in orta sınıfı zenginleştikçe tüketimleri artıyor, bu da ABD'ye gidecek ucuz mallarda azalmaya yol açıyor. Tüm bunların üzerine, İpek Yolu projesi Çin'in zaten devasa olan ticaret hacminde daha da büyümeye yol açarak ABD'yi dünya ticaretinde biraz daha dışa itme potansiyeli eklendiğinde Uzakdoğu'daki politik gerilimlerin iktisadi temelleri berraklaşıyor.

Bu ekonomik savaş içinde ABD, Çin'i kuşatma, daha yakından izleme ve gerektiğinde dizginleme stratejisi izliyor. Orta Asya'daki askeri üsleriyle, Japonya ve Güney Kore ile kurduğu askeri ve ekonomik ittifakla bu stratejiyi sürdürüyor. Fakat Çin'i kısıtlayıcı en büyük engel nükleer silahlarıyla ABD'nin tüm ittifaklarını tehdit edebilecek Kuzey Kore, ABD için en büyük hedeftir. Ayrıca Çin hâkimiyetinin tarihsel düşmanı Japon emperyalizminin hem korkuyla hem de ellerini ovuşturarak bu gerilimi izlediğini unutmamalıyız.

Bu gerilimin patlamasının kendisine de büyük zararlar vereceğinin bilincinde olan Çin, diplomasi ve diyalogun altını çizerken Kuzey Kore'nin "aptalca bir hareket" yapmaması için uğraşıyor.

Bu yazı yazılırken Trump şöyle bir tweet attı: “Kuzey Kore, kendisine yardım eden Çin için bile büyük bir tehdit ve utanç kaynağıdır. Güney Kore’nin yumuşak politikası bir işe yaramıyor, Kuzey Kore ancak tek bir şeyden anlar...” Bu cümleler, Kuzey Kore’nin Japonya üzerinden geçip denize düşürdüğü ve ardından denediği hidrojen bombası sonrasında sarf edildi.

Kuzey Kore barut fıçısını ateşleyebilir mi?

Her şeyden önce şunu dikkate almamız gerekiyor: Dünya için en büyük tehdit Kuzey Kore değil, bu gerilimi isteyerek ve bilerek tırmandıran, binlerce nükleer silaha sahip olan ABD emperyalizminin ta kendisidir. 1945’te Japonya’da yüz binlerce kişiyi atom bombalarıyla katleden ardından tek bir ülke olan Kore’yi bölerek bu günlerin temellerini atan da ABD’dir.

Kuzey Kore ile ABD arasında veya Güney Kore-Kuzey Kore ve üçüncü bir seçenek olarak da Kuzey Kore-Japonya arasında başlayacak bir sıcak çatışmanın iki devletli savaş olarak kalmayacağı çok açık. Daha başladığı andan itibaren bölgesel savaşa evrileceği gibi Almanya gibi ülkelerin dâhil olma potansiyeliyle bir emperyalist güçler arası çelişkilere evrilme ihtimali taşımaktadır. Bakın Merkel ne diyor: “ABD ile Kuzey Kore arasında bir savaş patlak vermesi durumunda, Almanya gözü kapalı bir şekilde Washington’ın tarafında yer almayacaktır.”

Barut fıçısını ilk ateşleyen Kuzey Kore olsa bile baş şeytanın ABD ve onun emperyalist çıkarları olduğunu unutmamak gerek. Kuzey Kore’nin dengesiz ve belirsiz totaliter yönetimi, ABD eliyle değil Güney ve Kuzey Kore emekçilerinin birliğiyle yıkılabilir ancak. ABD’nin Kuzey Kore halkına verebileceği hiçbir şey yoktur.

Savaşların teknik bir olgu olmadığı gerçeğini görmemiz gerekiyor. Savaşlar sosyolojiktir, dolayısıyla politiktir. ABD ne kadar güçlü olursa olsun, gerçek bir savaş ülkedeki tüm

gerilimleri fazlasıyla ortaya çıkararak ülkedeki politik kargaşayı artıracaktır. Vietnam'ın, Afganistan'ın, Irak'ın maliyeti ve getirdikleri unutulmamalıdır, kaldı ki Kuzey Kore bunların hiçbirine benzemiyor hele hele arkasında Çin gibi bir ülke varken...

Savaşların yaratacağı toplumsal devinimlere hazırlıklı olmak enternasyonalimizin en büyük görevlerinden biridir. Savaş bölgesinin analizini yapmakla yetinmeyerek emperyalizmin saldırısı altındaki ülkeleri bu saldırılara karşı desteklemek sadece bir gereklilik değil savaşın sınıf savaşına döndürülmesi, emperyalizmin teşhiri ve yenilgisi için bir zorunluluktur.